

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania U.W.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Pile
o jednorazowe odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 27 stycznia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego
w Poznaniu z dnia 25 marca 2024 r., sygn. akt VIII Ua 2/24,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od U.W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Pile kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c., tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu w wyniku rozpoznania apelacji wniesionej przez organ rentowy od wyroku Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 22 listopada 2023 r., wyrokiem z dnia 25 marca 2024 r. zmienił zaskarżony wyrok w pkt 2 i 3 i oddalił odwołanie U.W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Pile z dnia 14 lutego 2020 r., przyznającej U.W. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu, będącego następstwem wypadku przy pracy, jakiemu uległa ona w dniu 3

grudnia 2017 r., w kwocie 20.174,00 zł odpowiadającej 22% stałego uszczerbku na zdrowiu. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wymiar stałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonej (22%) został ustalony orzeczeniem komisji Lekarskiej ZUS z dnia 3 lutego 2020 r.

U.W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 25 marca 2024r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj.

1) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, przejawiające się tym, że Sąd drugiej instancji pominął dowody - treść opinii łącznej biegłych z dnia 6 kwietnia 2023 r. i opinii uzupełniającej biegłych z dnia 19 czerwca 2023 r., z których wynika, że odwołująca na skutek wypadku przy pracy doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 50 %;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1) art. 11 ust. 1-3 ustawy z dnia 30 października 2002 r, o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z poz. 147 i poz. 148 załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r. „dalej zwanym „Rozporządzeniem" w sprawie szczególnych zasad orzekania o stałym i długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj. uznanie, że jednorazowe odszkodowanie z tytułu długotrwałego uszczerbku na zdrowiu przysługuje jedynie, gdy u ubezpieczonego brak jest uszczerbku o charakterze stałym;

2) art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r, o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj. uznanie, że w związku z faktem, iż dokonanie oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy następuje po zakończeniu leczenia i rehabilitacji, brak jest podstaw do orzeczenia długotrwałego uszczerbku na zdrowiu trwającego w toku procesu

leczenia i rehabilitacji, w sytuacji gdy zastrzeżenie z przepisu art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, nie wyklucza stwierdzenia u ubezpieczonego długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, który mógł występować na pewnym etapie (trwającym co najmniej 6 miesięcy) przed zakończeniem leczenia ale nie istnieje już w momencie badania lekarskiego przez lekarza orzecznika/komisję ZUS;

3) art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z poz. 147 i poz. 148 załącznika do Rozporządzenia poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj. uznanie, że w przypadku wystąpienia u ubezpieczonej zarówno uszczerbku długotrwałego, jak i stałego, właściwe jest przyznanie ubezpieczonej tego tylko uszczerbku, który można było rozpoznać w momencie przeprowadzania oceny przez lekarza orzecznika/komisję lekarską.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła, że w sprawie występuje konieczność rozważenia istotnych zagadnień prawnych oraz zachodzi oczywista zasadność skargi kasacyjnej z uwagi na podnoszone w dalszej części skargi zarzuty naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego.

Jeśli chodzi o istotne zagadnienie, skarżąca podniosła, że występuje konieczność rozważenia, czy w świetle przepisów art. 11 ust. 1 - 4 oraz art. 12 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych:

- uszczerbek na zdrowiu odwołującego musi być ustalany wyłącznie na moment badania przez lekarza orzecznika ZUS lub badania biegłego sądowego czy też ocenie uszczerbkowej powinien podlegać cały okres od momentu wypadku przy pracy do momentu badania przez lekarza orzecznika ZUS/biegłego sądowego;
- jednorazowe odszkodowanie z tytułu długotrwałego uszczerbku na zdrowiu przysługuje jedynie wtedy, gdy u odwołującego brak jest uszczerbku o charakterze stałym
- jeśli u odwołującego przed momentem badania przez lekarza orzecznika ZUS lub biegłego sądowego występował długotrwały uszczerbek na zdrowiu, który poprzez upływ czasu, w tym prawidłowe leczenie i rehabilitację

przeradza się ostatecznie w niższy uszczerbek stały stwierdzony w momencie badania to podstawą ustalenia wysokości należnego odwołującemu jednorazowego odszkodowania może być wyłącznie niższy uszczerbek stały.

Jeśli chodzi o oczywistą zasadność skargi, to w opinii skarżącej, dotyczy ona naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, oraz naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 1-3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z poz. 147 i poz. 148 załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r., dalej zwanym „Rozporządzeniem” w sprawie szczególnych zasad orzekania o stałym i długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania, art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z poz. 147 i poz. 148 załącznika do Rozporządzenia poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a konsekwencji przyznanie odwołującej jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy w wysokości odpowiadającej 22 % stałemu uszczerbkowi na zdrowiu, w sytuacji gdy u odwołującej rozpoznano również długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 50 %. Ocenie uszczerbkowej podlega natomiast całkowity okres od dnia wypadku do dnia zakończenia leczenia a nie tylko stan zdrowia w momencie zakończenia leczenia.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada również przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPIUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą

i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Natomiast zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy juralnej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398 § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695).

W skardze kasacyjnej wniesionej przez ubezpieczoną nie występują istotne zagadnienia prawne, nie jest ona również oczywiście uzasadniona.

Artykuł 11 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych zawierają definicje stałego i długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, zaś art. 11 ust. 4 tej ustawy wskazuje, że ustalenie stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy następuje dopiero po zakończeniu procesu leczenia lub rehabilitacji.

Na potrzeby ustalenia przesłanek przyznania jednorazowego odszkodowania ustawa posługuje się pojęciami stałego i długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Za uszczerbek w obu przypadkach uważa się naruszenie sprawności organizmu. Zarówno w razie doznania stałego, jak i długotrwałego uszczerbku, odszkodowanie przysługuje w jednakowej wysokości. Istotna praktycznie jest jedynie granica uszczerbku długotrwałego - musi on trwać co najmniej 6 miesięcy. Stopień uszczerbku ustala się - zgodnie z ust. 4 komentowanego przepisu - po zakończeniu leczenia,

Jak słusznie zauważył organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną, odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynika z ustawy wypadkowej i przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie tejże ustawy. Organ rentowy odpowiada tylko za następstwa wypadku przy pracy, które pozostawiły stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu oraz o określonych skutkach, a nie jak przyjmuje skarżąca, za samo zdarzenie i cierpienie związane z urazem, co mogłoby mieć jedynie znaczenie w procesach cywilnych w sprawach o zadośćuczynienie. Jednorazowe odszkodowanie nie ma bowiem charakteru niejako „zadośćuczynienia” za dolegliwości związane z długotrwałością leczenia i rehabilitacji, lecz jest wynikiem oceny efektów leczniczych.

Nie ma możliwości orzeczenia z tytułu tego samego urazu długotrwałego uszczerbku na zdrowiu i uszczerbku na zdrowiu o charakterze trwałym. W niniejszej sprawie zarówno uszczerbek długotrwały, jak i stały zostały ocenione przez biegłych sądowych, z różnych pozycji tabeli uszczerbków, nie oznacza to jednak, że stanowią odrębne konsekwencje zdrowotne.

Należy podkreślić, że organ rentowy dokonuje oceny uszczerbku na zdrowiu w oparciu o stan po zakończeniu wszystkich działań leczniczych i terapeutycznych i prawdopodobnym jest, że przed zakończeniem leczenia stan zdrowia odwołującej

był gorszy i istniało naruszenie sprawności organizmu. W momencie, który ustawodawca uznał za właściwy do oceny takiego uszczerbku, ustalono u odwołującej uszczerbek o charakterze trwałym w wymiarze 22 %, ponieważ jej leczenie zostało zakończone i tylko ten moment jest wiążący dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Nadto należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji, że przywołany w uzasadnieniu Sądu pierwszej instancji wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie o sygn. akt II UK 379/17 (OSNP 2019 nr 9, poz. 116) nie znajduje zastosowania w tym konkretnym przypadku. Sąd Najwyższy odniósł się bowiem do sytuacji, w której ubezpieczony doznał wskutek wypadku przy pracy długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, implikującego upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, które na dzień badania przez lekarzy orzeczników organu rentowego uległo na tyle poprawie, że wyklucza możliwość ustalenia jakiegokolwiek uszczerbku na zdrowiu (0%). Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli upośledzenie sprawności trwało ponad 6 miesięcy to należy przyjąć, że pracownik doznał długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, mimo, że do dnia badania przez lekarzy orzeczników ZUS i biegłych sądowych nastąpiła poprawa stanu zdrowia i wyleczenie. Co jednak istotne, również wówczas Sąd Najwyższy podkreślił, że dotyczy to sytuacji, jeśli pomiędzy zakończeniem leczenia i rehabilitacji a ustaleniem uszczerbku na zdrowiu poszkodowanego upłynął dłuższy okres czasu (nawet kilkuletni), zadaniem lekarzy orzeczników ZUS oraz biegłych sądowych pozostaje ocena rodzaju i rozmiarów uszczerbku na zdrowiu z punktu widzenia ustawowych kryteriów tego pojęcia. Brak jest podstaw do przyjęcia by wyrok Sądu Najwyższego miał również zastosowanie w niniejszej sprawie, bowiem odwołującej ustalono stały uszczerbek na zdrowiu w wymiarze 22 %.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

M.G.

[SOP]

